

Guia docent

Identificació de l'assignatura

Assignatura / Grup	20254 - Massmedia i Llenguatges Audiovisuals / 1
Titulació	Grau d'Història de l'Art (Pla 2014) - Primer curs
Crèdits	6
Període d'impartició	Segon semestre
Idioma d'impartició	Català

Professors

Professor/a	Horari d'atenció als alumnes					
	Hora d'inici	Hora de fi	Dia	Data d'inici	Data de fi	Despatx / Edifici
Maria Magdalena Brotons Capó <i>Responsable</i> magdalena.brotons@uib.eu	15:00	16:30	Dimarts	12/09/2019	28/05/2020	AD04
María Sebastián Sebastián m.sebastian@uib.eu	11:00	12:00	Dimarts	09/09/2019	16/02/2020	AB11. Cal cita prèvia per email
	09:30	10:30	Dijous	17/02/2020	30/06/2020	AB11. Cal cita prèvia per email

Contextualització

L'assignatura *Massmedia* i llenguatges audiovisuals és una assignatura de formació bàsica i per tant, comprèn un ensenyament introductor i general. L'assignatura contribueix a conèixer el naixement dels massmedia i la seva evolució a partir de les connexions amb la Història de l'Art en general i amb l'Art Contemporani en particular.

Els continguts d'aquesta assignatura se centren, per una banda, en una presentació del concepte de *massmedia*, els sectors implicats i les teories fonamentals. Seguim amb els llenguatges artístics desenvolupats al voltant del concepte de mitjà de masses, com són totes aquelles manifestacions artístiques lligades a la imatge múltiple (il·lustracions, cartells, publicitat, etc), la fotografia, el cinema i el còmic.

Aquesta assignatura està relacionada amb altres del mòdul Història del Cinema i Altres Media Audiovisuals: Història del Cinema (2º curs), Història de la Fotografia (4ª curs) i Art i Noves Tecnologies (4º Curs). Per aquestes raons es justifica el seu caràcter bàsic i introductor ja que els continguts s'aniran desenvolupant durant el Grau.

Respecte a l'interès d'aquesta matèria es justifica per la seva contemporaneïtat i en el fet que tots som "consumidors" de cinema, còmic, cinema, fotografia o televisió. La conseqüència més immediata que es deriva és ajudar a l'alumne a desenvolupar una actitud crítica vers els mitjans de comunicació de masses, però sense

Guia docent

deixar de banda que aquestes llenguatges audiovisuals formen part de la Història de l'Art en el seu sentit més ampli.

Requisits

L'assignatura té un caràcter introductor i de formació bàsica.

Competències

Específiques

- * CE1 – Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Consciència crítica de les coordenades espai i temps (diacronia i sincronia) i dels límits i les interrelacions geogràfiques i culturals de la història de l'art.
- * CE6 – Competències fonamentals (coneixement disciplinari). Coneixement sistemàtic i integrat del fet artístic: diferents llenguatges i tècniques de la producció artística al llarg de la història. Teoria i pensament estètic.

Genèriques

- * CG1 – Capacitat d'anàlisi dels coneixements lligats als mòduls, matèries i assignatures pròpies del títol.
- * CG2 – Capacitat de comunicació oral i escrita a l'hora de transmetre el coneixement adquirit.
- * CG3 – Capacitat per a treballar de forma autònoma i en equip en l'àrea d'estudi de la història de l'art.

Bàsiques

- * Podeu consultar les competències bàsiques que l'estudiant ha d'haver assolit en acabar el grau a l'adreça següent: http://estudis.uib.cat/ca/grau/comp_basiques/

Continguts

A partir de les competències anteriorment especificades, es pasen a desenvolupar els blocs i temes que seran treballats per l'alumnat.

Continguts temàtics

BLOC 1. Concepte de massmedia

Tema 1. Concepte i definició de *massmedia*

Tema 2: Els antecedents de la multiplicitat de la imatge. La imatge publicitària: el cartell

BLOC 2. La fotografia

Tema 3: La fotografia. El naixement de la fotografia i la seva evolució en el segle XIX. Actitud dels artistes envers la fotografia.

BLOC 3. El cinema

Guia docent

Tema 3.1.-El cinema. Orígens culturals i tecnològics del cine.

Tema 3.2.El precinema. Aparells de projecció de la imatge al llarg dels segles XVIII-XIX

Tema 3.3.-Els orígens del cinema. El desenvolupament del llenguatge cinematogràfic.

Tema 3.4.-El mode de representació primitiu. Evolució cap al mode de representació clàssic: el muntatge invisible

Tema 3.5.-Orígens de la indústria cinematogràfica a Europa i EEUU

BLOC 4. El còmic

Tema 4: El còmic: Significat i definició. El llenguatge del còmic. Els orígens del còmic i la seva evolució.

Metodologia docent

En aquest punt es presenten les activitats de treball presencial i no presencial previstes per a l'assignatura amb la finalitat de poder desenvolupar i avaluar les competències esmentades a altres apartats de la present guia docent.

Amb la finalitat d'afavorir l'autonomia i el treball personal de l'alumne, l'assignatura comptarà amb el suport de Campus Extens on s'inclouran documents d'ampliació, textos i calendari d'entrega de treballs individuals o en grup.

Volum de treball

A continuació es presenta la distribució d'hores segons les diferents activitats de treball presencial i no presencial.

Activitats de treball presencial (2,4 crèdits, 60 hores)

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes teòriques	Classes magistrals	Grup gran (G)	Mitjançant el mètode expositiu, la professora establirà els grans fonaments teòrics de l'assignatura estructurada en 4blocs. A cada tema se donarà una bibliografia específica per tal que l'alumne pugui ampliar la informació rebuda a les classes teòriques i que també li permetrà realitzar les pràctiques de forma positiva.	38
Classes pràctiques	Exposicions orals a l'aula	Grup gran (G)	Es repartiran temes del Bloc 4 entre els alumnes, que es dividiran en grups de 2 o individualment. Es prepararan un tema escollit amb el suport de la bibliografia i webgrafia i exposaran el tema a l'aula, amb un temps limitat d'uns 10 minuts per alumne. És obligatori que l'alumne faci una tutoria de control del guió del treball i la bibliografia consultada per poder presentar el treball final. L'alumne entregarà el treball per escrit, segons la normativa especificada al document que trobarà a la pàgina de l'assignatura.	7

Guia docent

Modalitat	Nom	Tip. agr.	Descripció	Hores
Classes pràctiques	pràctica d'anàlisi cinematogràfic	Grup mitjà 2 (X)	Sessions pràctiques on es treballarà l'anàlisi de fragments cinematogràfics a partir de la metodologia explicada a classe	8
Avaluació	Pràctica escrita lectura de textos	Grup gran (G)	L'alumne haurà de llegir una sèrie de textos obligatoris dirigits a completar l'explicació teòrica del professor. La lectura d'aquests textos, que es delimitaran a principi de curs. Es farà una prova escrita sobre les lectures. És necessari treure una nota relativa al 50% del valor de la prova per poder fer mitja amb la resta de les notes	1
Avaluació	Examen Teòric	Grup gran (G)	Es realitzarà un examen de la part teòrica corresponent a la convocatòria oficial i un examen teòric corresponent al període de recuperació. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne és capaç d'expressar-se correctament per escrit, si té capacitat de síntesi i si coneix i aplica correctament el llenguatge específic de l'assignatura. Cada examen tindrà una durada de 2 hs. És necessari treure una nota relativa al 50% del valor de l'examen per poder fer mitja amb la resta de les notes	2
Avaluació	Pràctiques escrites anàlisi de llenguatge cinematogràfic	Grup gran (G)	Es faran dues pràctiques escrites avaluables, dirigides a l'aplicació de la metodologia explicada a classe per dur a terme l'anàlisi de fragments filmics.	4

A començament del semestre hi haurà a disposició dels estudiants el cronograma de l'assignatura a través de la plataforma UIBdigital. Aquest cronograma inclourà almenys les dates en què es faran les proves d'avaluació contínua i les dates de lliurament dels treballs. A més, el professor o la professora informará els estudiants si el pla de treball de l'assignatura es durà a terme a través del cronograma o per una altra via, inclosa la plataforma Aula digital.

Activitats de treball no presencial (3,6 crèdits, 90 hores)

Modalitat	Nom	Descripció	Hores
Estudi i treball autònom individual	Preparació de temes	Després de l'exposició per part de la professora a les classes magistrals i als comentaris de textos, l'alumne haurà d'aprofundir en la matèria. Sempre comptant amb el suport de la bibliografia facilitada prèviament per la professora.	62
Estudi i treball autònom en grup	Preparació de treballs	Seguint les orientacions de la professora i de la bibliografia recomanada, es proposarà un apartat del temari a desenvolupar individualment o en grup de dos. Els alumnes prepararan una exposició oral a classe. El grup disposarà de material didàctic específic per preparar els continguts de l'exposició i l'assessorament de la professora	20
Estudi i treball autònom en grup	Conferència	Es convidarà a un professional per fer una conferència sobre algun aspecte relacionat amb l'assignatura, ja sigui amb el cinema, la fotografia o el còmic.	2
Estudi i treball autònom individual o en grup	Assistència al cicle de Cinema al Cineciutat	El curs 2019/20continua el cicle de cinemad'Autor a Palma. El cicle, a més de la projecció de la pel·lícula, constarà d'una presentació del director del filme. Es valorarà positivament l'assistència a les sessions	6

Guia docent

Riscs específics i mesures de protecció

Les activitats d'aprenentatge d'aquesta assignatura no comporten riscos específics per a la seguretat i salut dels alumnes i, per tant, no cal adoptar mesures de protecció especials.

Avaluació de l'aprenentatge dels estudiants

El procediment d'avaluació d'aquesta assignatura està vinculat a la metodologia de treball presencial i no presencial, exposat al corresponent apartat.

-Exàmen escrit (prova de resposta llarga): 4 punts. Els criteris d'avaluació seran els següents: claredat expositiva, adequació a la pregunta formulada, utilització del vocabulari específic de l'assignatura i exactitud dels resultats obtinguts. A aquest examen hi haurà una pregunta sobre les lectures: 1.5 punts. L'alumne ha de treure com a mínim un 2.5 de l'examen i un 0.8 de la pregunta de la lectura. També ha de treure un mínim de 0.8 de la part de còmic i un 1.5 de les pràctiques de cinemaper fer mitja amb la resta de les notes obtingudes.

Frau en elements d'avaluació

D'acord amb l'article 33 del Reglament acadèmic, "amb independència del procediment disciplinari que es pugui seguir contra l'estudiant infractor, la realització demostradorament fraudulenta d'algun dels elements d'avaluació inclosos en guies docents de les assignatures comportarà, a criteri del professor, una menysvaloració en la seva qualificació que pot suposar la qualificació de «suspens 0» a l'avaluació anual de l'assignatura".

Exposicions orals a l'aula

Modalitat	Classes pràctiques
Tècnica	Proves orals (no recuperable)
Descripció	Es repartiran temes del Bloc 4 entre els alumnes, que es dividiran en grups de 2 o individualment. Es prepararan un tema escollit amb el suport de la bibliografia i webgrafia i exposaran el tema a l'aula, amb un temps limitat d'uns 10 minuts per alumne. És obligatori que l'alumne faci una tutoria de control del guió del treball i la bibliografia consultada per poder presentar el treball final. L'alumne entregará el treball per escrit, segons la normativa especificada al document que trobarà a la pàgina de l'assignatura.
Criteris d'avaluació	Exposició oral a l'aula dels treballs realitzats per l'alumne en parelles o individualment. L'alumne haurà de lliurar un treball per escrit (segons la normativa especificada al document annex)

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 0.8

Percentatge de la qualificació final: 0% per a l'itinerari B

Pràctica escrita lectura de textos

Modalitat	Avaluació
Tècnica	Proves objectives (recuperable)
Descripció	L'alumne haurà de llegir una sèrie de textos obligatoris dirigits a completar l'explicació teòrica del professor. La lectura d'aquests textos, que es delimitaran a principi de curs. Es farà una prova escrita sobre les

Guia docent

lectures. És necessari treure una nota relativa al 50% del valor de la prova per poder fer mitja amb la resta de les notes

Criteris d'avaluació: Preguntes sobre alguns dels textos de lectura obligatòria que la professora indicarà a principi de curs. L'alumne ha d'aprovar amb una nota mínima aquesta prova per superar l'assignatura.

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 0.8

Percentatge de la qualificació final: 15% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 0.8

Examen Teòric

Modalitat: Avaluació

Tècnica: Proves de resposta llarga, de desenvolupament (**recuperable**)

Descripció: Es realitzarà un examen de la part teòrica corresponent a la convocatòria oficial i un examen teòric corresponent al període de recuperació. Aquesta avaluació permetrà valorar si l'alumne és capaç d'expressar-se correctament per escrit, si té capacitat de síntesi i si coneix i aplica correctament el llenguatge específic de l'assignatura. Cada examen tindrà una durada de 2 hs. És necessari treure una nota relativa al 50% del valor de l'examen per poder fer mitja amb la resta de les notes

Criteris d'avaluació: Es considerarà l'adequació a les preguntes formulades, la capacitat de síntesi, l'exposició estructurada i l'ús adequat de la bibliografia, llenguatge específic i la cronologia. L'alumne haurà de treure un 50% de la nota de l'examen per poder fer mitja amb les altres notes. Per a l'itinerari B l'alumne tindrà preguntes sobre l'apartat de còmic a l'examen escrit.

Percentatge de la qualificació final: 40% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 2

Percentatge de la qualificació final: 50% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 2.5

Pràctiques escrites anàlisi de llenguatge cinematogràfic

Modalitat: Avaluació

Tècnica: Proves de resposta breu (**no recuperable**)

Descripció: Es faran dues pràctiques escrites avaluables, dirigides a l'aplicació de la metodologia explicada a classe per dur a terme l'anàlisi de fragments filmics.

Criteris d'avaluació: Anàlisi per escrit de seqüències cinematogràfiques segons la metodologia explicada i practicada a l'aula. Per a l'itinerari B l'alumne entregarà les pràctiques on line. L'alumna ha d'aprovar amb una nota mínima aquesta prova per superar l'assignatura

Percentatge de la qualificació final: 30% per a l'itinerari A amb qualificació mínima 1.5

Percentatge de la qualificació final: 35% per a l'itinerari B amb qualificació mínima 2

Recursos, bibliografia i documentació complementària

Al principi de cada tema, la professora donarà la bibliografia específica.

Bibliografia bàsica

AUMONT, J. (1989): *El papel de la imagen en la imagen*, Barcelona, Paidós.

ARDEVOL, E.; MUNTAÑOLA, N. (Coords). (2004), *Representación y cultura audiovisual en la sociedad contemporánea*, Barcelona, UOC.

BARBIER, F; Bertho Lavenir, C. (2007), *Historia de los medios, de Diderot a Internet*, Buenos Aires, Colihue.

BORDERIA, E, LUNA, A., MARTINEZ, F. (1998): *Historia de la comunicación social. Voces, registros, consciencias*, Madrid, Síntesis.

Guia docent

ECO, U. (1995): *Apocalípticos e integrados ante la cultura de masas*, Barcelona, Lumen.
GUBERN, R. (1999): *Del bisonte a la realidad virtual*, Barcelona, Anagrama.
KNAPP, M. (1992): *La comunicación de masas*, Madrid, T&B.
LUHMANN, N., (2007): *La realidad de los medios de masas*, Barcelona, Anthropos.
RAMIREZ, J.A. (1981): *Medios de masas e historia del arte*, Madrid, Cátedra.
TOMAS, F. (2001): *Formas artísticas y sociedad de masas*, Madrid, La Balsa de la Medusa.
BARNICOAT, John (1972): *Los carteles. Su historia y su lenguaje*, Barcelona, Gustavo Gili.

Bibliografia complementària

BLOC 1

DAWSON, J. (coord.) (1996): *Guía completa de grabado e impresión*, Madrid, H. Blume Ediciones.
ECO, U. (1995) : *Apocalípticos e integrados ante la cultura de masas*, Barcelona, Lumen.
GUBERN, R. (1893): *La imagen y la cultura de masas*, Barcelona, Bruquera
WILKIN, Y. (1986): *La nueva comunicación*, Buenos Aires, Hachette.

BLOCS 2/3/4/5

ARMES, R. (1976): *Panorama histórico del cine*, Madrid, Fundamentos.
BAEZA, P. (2001): *Por una función crítica de la fotografía de prensa*, Barcelona, Gustavo Gili.
BAQUÉ, D. (2003): *La fotografía plástica*, Barcelona, Gustavo Gili.
BARBIERI, D. (1998): *Los lenguajes del cómic*, Barcelona, Paidós.
BAZIN, A. (2006): *¿Qué es el cine?*, Madrid, Rialp.
BERMÚDEZ, T. (1995): *Mangavisión*, Barcelona, Glénat, 1995.
CASAJÚS QUIRÓS, C. (1998): *Manual de arte y fotografía*, Madrid, Universitas.
CASTELLANOS, P. (1999): *Diccionario histórico de la fotografía*, Madrid, Istmo.
COMA, J. (1979): *Del Gato Félix al Gato Fritz. Historia de los cómics*, Barcelona, Gustavo Gili.
CONDE, J. (2001): *Del tebeo al cómic. Un mundo de aventuras*, Madrid, LIBSA.
FONTCUBERTA, J. (ed.) (2007): *Estética fotográfica*, Barcelona, Gustavo Gili.
FREUND, G. (1993): *La fotografía como documento social*, Barcelona, Gustavo Gili.
GARCÍA, S. (2000): *Sinfonía gráfica. Variaciones en las unidades estructurales y narrativas del cómic*, Barcelona, Glénat, 2000.
GASCA, L. (1969): *Los héroes de papel*, Barcelona, Taber.
GASCA, L. GUBERN; R. (1988): *El lenguaje del cómic*, Madrid, Cátedra.
GUBERN, R., (1979): *Historia del cine*, Barcelona, Lumen.
GUBERN, R. (1971): *El lenguaje de los cómics*, Barcelona, Península.
KATZ, S.D. (2002): *Plano a plano*, Madrid, Plot.
MARTIN, M., (2005): *El lenguaje del cine*, Barcelona, Gedisa.
McCLOUD, S. (2005): *Entender el cómic. El arte invisible*, Bilbao, Astiberri.
McKENZIE, A. (2006): *El noveno arte. De la mesa de dibujo a la estantería*, Barcelona, Norma, 2006.
MOLINÉ, A. (1992): *Mangamanía*, Barcelona, Planeta-De Agostini.
MEMBA, J. (2008): *Historia del cine universal*, Madrid, T&B
NEWHALL, B. (2006): *Historia de la fotografía*, Barcelona, Gustavo Gili.
RACIONERO, A. (2008): *El lenguaje cinematográfico*, Barcelona, Universitat Oberta de Catalunya.
SÁNCHEZ VIDAL, A. (1997): *Historia del cine*, Madrid, Historia 16
SÁNCHEZ VIGIL, J.M. (1999): *El universo de la fotografía, Prensa, edición, documentación*, Madrid, Espasa.
SCHARF, A. (2001): *Arte y fotografía*, Madrid, Alianza Forma.
SEGUÍ, M., MULET, M.J., OLIVER, J.C., (2008): *La foto observada*, Palma, UIB.
SOUGEZ, O. (1981): *Arte y fotografía. Contactos, influencias, efectos*, Barcelona, Gustavo Gili.
VILLEGAS LÓPEZ, M. (2005): *Grandes clásicos del cine: pioneros, mitos e innovadores*, Madrid, J.C. Clementine.

Guia docent

Altres recursos

Al principi de cada tema, la professora penjarà a la plataforma de Campus Extens els enllaços de internet considerats més recomanables.

